

Analiza logiczna argumentów w Fedonie Platona

Część 2, odcinek XVIII, pierwszy akapit

- a) Nasze uczenie się niczym innym nie jest, jak tylko przypominaniem sobie.
- b) Musieliśmy się w jakimś innym czasie nauczyć tego, co sobie teraz przypominamy.
- c) A to byłoby niemożliwe, gdyby nie była istniała gdzieś nasza dusza, zanim w tej ludzkiej postaci na świat przyszła.

- 1. Czegoś się (u)czę. P-KA domyślna
- 2. Jeśli czegoś się (u)uczę, to coś sobie (p)przypominam. P-KA a
- 3. Jeśli moja dusza nie (e)gzystowała przed ciałem, to nie-p. P-KA b-c

Zaimek „to” w zdaniu c zastępuje całe zdanie b, zanegowane tu zwrotem „to byłoby niemożliwe”. Zaprzeczone zdanie b grzmi (po upraszczającej parafrazie): „w żadnym czasie nie moglibyśmy nauczyć się tego, co sobie teraz przypominamy”, z czego wynika, że nie byłoby żadnego przypominania sobie, a więc nie byłoby też prawdą zdanie p.

Tryb warunkowy nierzeczywisty („gdyby”) zostaje przy tej rekonstrukcji zignorowany i zastąpiony zwykłym trybem warunkowym. Tryb nierzeczywisty dostarcza rozmówcy informacji, że mówiący nie zgadza się z poprzednikiem zdania warunkowego, ale ta informacja nie ma wpływu na poprawność wnioskowania.

Przesłanki w zapisie skrótowo-symbolicznym

- 1. u
- 2. $u \Rightarrow p$
- 3. $\neg e \Rightarrow \neg p$

Dowód

- 4. $p \Rightarrow e$ z 3 wg reguły $\neg A \Rightarrow \neg B / B \Rightarrow A$ (jedna z reguł transpozycji)
- 5. $u \Rightarrow e$ z 2, 4 wg reguły $A \Rightarrow B, B \Rightarrow C / A \Rightarrow C$ (reguła sylogizmu)
- 6. e z 1, 5 wg reguły $A \Rightarrow B, A / B$ (reguła odrywania czyli ponendo ponens)

Metoda dowodzenia reguł

Każdej regule przyporządkowana jest implikacja taka, że w jej poprzedniku występują formuły, które w regule są przesłankami (łączone w koniunkcję, gdy przesłanek jest więcej niż jedna), zaś w następniku występuje formuła będąca wnioskiem.

Reguła jest **niezawodna** czyli zapewnia niezawodność danego schematu wnioskowania (tzn. gwarantuje, że przy prawdziwych przesłankach wniosek nigdy nie będzie fałszywy), gdy przyporządkowana jej implikacja jest tautologią czyli prawem logiki. Stąd, wykazanie, że dana implikacja jest prawem logiki stanowi dowód na niezawodność odpowiedniej reguły.

Tautologia czyli *prawo logiki* jest to formuła przechodząca w zdanie prawdziwe przy każdym podstawieniu. Jeśli jest ona zawsze prawdziwą implikacją, a przy danym podstawieniu ma prawdziwy poprzednik (pokrywający się z przesłankami danego rozumowania), to nie może mieć fałszywego następnika (pokrywającego się z wnioskiem).